

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2958/2023
16.10.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Предраг Божовић, адвокат из ..., против туженог ЈКП „Водовод“ Смедерево из Смедерева, чији је пуномоћник Миленко Тодоровић, адвокат из ..., ради утврђења постојања радног односа, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2551/21 од 08.04.2022. године, у седници одржаној 16.10.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2551/21 од 08.04.2022. године у делу става првог изреке (којим је потврђена првостепена пресуда у ставу првом изреке) и у ставовима другом и трећем изреке.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Основног суда у Смедереву П1 99/19 од 25.11.2020. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се утврди да је тужилац са туженим засновао радни однос на неодређено време код туженог почев од 20.01.2017. године. Ставом другим изреке, првостепени суд се огласио ненадлежним за поступање по тужби у делу тужбеног захтева којим је тражено да се обавезе тужени да са тужиоцем закључи уговор о раду на неодређено време и да тужиоца распореди на радно место и послове који одговарају његовој стручној спреми у року од 8 дана од наредног дана достављања пресуде и у том делу је тужбу одбацио. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженом на име трошкова парничног поступка плати износ од 175.500,00 динара, са законском затезном каматом од извршности одлуке до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка преко износ досуђеног ставом трећим изреке до укупно траженог износа и то за заступање туженог од стране адвоката на рочишту за главну расправу 13.05.2020. године преко досуђеног износа од 9.750,00 динара па до траженог износа од 18.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2551/21 од 08.04.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда у ставовима првом, другом и трећем изреке. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка по жалби. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену (у делу којим је потврђена првостепена пресуда у ставу првом изреке) тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права и битне повреде одредаба парничног поступка, као и против одлуке о трошковима поступка.

Тужени је дао одговор на ревизију. Трошкове је тражио.

Испитујући побијану пресуду применом члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23), Врховни суд је оценио да је ревизија тужиоца неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Није учињена ни битна повреда из члана 374. став 1. ЗПП, јер другостепени суд у поступку одлучивања о жалби није погрешно применио одредбе овог закона, а што је могло бити од утицаја на доношење законите и правилне одлуке.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац има IV степен стручне спреме (ССС) и по занимању је ... техничар. У периоду од 18.02.2014. године закључно са 25.09.2019. године био је радно ангажован код туженог на различитим пословима по различитим основима (уговори о обављању привремених и повремених послова и уговори о раду на одређено време ради повећаног обима посла или ради реализације пројекта или ради замене одсутног радника). Реч је о пословима: „...“ у периоду од 18.02.2014. године до 04.08.2014. године (по уговору о обављању привремених и повремених послова због повећаног обима посла од 18.02.2014. године); „...“ у периоду од 14.01.2015. године до 14.01.2017. године (до 24 месеца)“ због повећаног обима посла (на основу уговора о раду на одређено време од 14.01.2015. године); „...“ у периоду од 14.01.2017. године до 14.01.2019. године (до 24 месеца) због повећаног обима посла ради реализације KFW пројекта (по уговору о раду бр. .. од 12.01.2017. године), а додатно и послове „...“ због потреба процеса рада и организације рада у складу са чланом 171. став 1. тачка 1. Закона о раду и Правилником о организацији и систематизацији послова од 25.09.2014. године (анекс уговора о раду бр. .. од 16.01.2017. године); „...“ у периоду од 14.01.2019. године до 11.04.2019. године (до 24 месеца) ради реализације KFW пројекта (по уговору о раду на одређено време од 14.01.2019. године), а радни однос му је престао на основу решења туженог од 10.04.2019. године.

Након тога, тужилац је обављао код туженог следеће послове: „...“ у периоду од 12.04.2019. године до 24.04.2019. године ради замене привремено одсутног радника до његовог повратка са боловања на посао (по уговору о раду на одређено време од 12.04.2019. године), а радни однос му је престао на основу решења туженог од

25.04.2019. године; „...“ дана 25.04.2019. године ради замене привремено одсутног радника до његовог повратка са боловања (по уговору о раду на одређено време од 25.04.2019. године), а радни однос му је престао на основу решења туженог од 30.04.2019. године; „...“ у периоду од 03.05.2019. године до 02.06.2019. године (по уговору о обављању привремених и повремених послова од 03.05.2019. године), а радно ангажовање му је престало на основу решења туженог од 03.06.2019. године због истека рока на који је ангажован; „...“ у периоду од 03.06.2019. године до 14.06.2019. године до повратка привремено одсутног запосленог (по уговору о раду на одређено време од 04.06.2019. године), а радни однос му је престао на основу решења од 20.06.2019. године; „...“ у периоду од 17.06.2019. године до 24.06.2019. године до повратка привремено одсутног радника (по уговору о раду на одређено време од 17.06.2019. године), а радни однос му је престао на основу решења туженог од 25.06.2019. године; „...“ у периоду од 25.06.2019. године до 24.07.2019. године“ (по уговору о обављању привремених и повремених послова од 25.06.2019. године), а радно ангажовање му је престало на основу решења туженог од 26.07.2019. године због истека рока на који је ангажован; „...“ у периоду од 29.07.2019. године до 30.07.2019. године до повратка привремено одсутног запосленог са боловања (по уговору о раду на одређено време од 26.07.2019. године), а радни однос му је престао на основу решења туженог од 31.07.2019. године; „...“ у периоду од 31.07.2019. године до 25.08.2019. године до повратка привремено одсутног запосленог с боловања (по уговору о раду на одређено време од 31.07.2019. године), а радни однос му је престао на основу решења туженог од 29.08.2019. године; „...“ у периоду од 26.08.2019. године до 25.09.2019. године (по уговору о обављању привремених и повремених послова од 29.08.2019. године). Дана 25.09.2019. године тужени је одјавио тужиоца са осигурања.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да нема места пружању тражене правне заштите тужбеном захтеву, налазећи да нису испуњени законски услови из члана 37. став 6. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05 са новелама) за прерастање радног односа у радни однос на неодређено време. По истеку претходног уговора о раду на одређено време од 14.01.2015. године до 24 месеца (по коме је тужилац код туженог обављао послове „...“), закључен је предметни уговор о раду од 12.01.2017. године (са анексом од 16.01.2017. године), на који се тужилац позива, за рад на пројекту чије је време унапред одређено (по коме је код туженог обављао послове „...“, а додатно и послове „...“), а како је рад на пројекту продужен и по истеку 24 месеца, тужени је са тужиоцем закључио нови уговор о раду са трајањем од 14.01.2019. године до 11.04.2019. године (до три месеца) ради реализације наведеног пројекта (за рад на пословима „...“). Овако закључени уговор представља изузетак од примене правила прописаног у члану 37. став 2. Закона о раду да послодавац може да закључи један или више уговора о раду из става 1. овог члана на основу којих се радни однос са истим запосленим заснива за период који, са прекидима или без прекида, не може бити дужи од 24 месеца, а тај уговор није закључен супротно одредбама Закона о раду. Додатно, другостепени суд је изнео аргументацију да у ситуацији када запослени на одређено време ради по два различита основа, рад на одређено време по једном основу се не може прирачунавати времену трајања радног односа на одређено време када је радио по другом основу.

Према оцени Врховног суда, другостепена пресуда је заснована на правилној примени материјалног права.

Одредбом члана 37. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05 ...95/18), прописано је да се радни однос заснива за време чије је трајање унапред одређено када су у питању сезонски послови, рад на одређеном пројекту, повећање обима посла које траје одређено време и слично, за време трајања тих потреба, с тим што тако заснован радни однос непрекидно или са прекидима не може трајати дуже од 12 месеци. Радни однос на одређено време, ради замене привремено одсутног запосленог, може се засновати до повратка привремено одсутног запосленог (став 3.). Радни однос заснован на одређено време постаје радни однос на неодређено време ако запослени настави да ради најмање 5 радних дана по истеку рока за који је заснован радни однос (став 4.).

Новелираном одредбом члана 37. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 75/14 од 21.07.2014. године), прописано је да се уговор о раду може закључити на одређено време, за заснивање радног односа чије је трајање унапред одређено објективним разлозима који су оправдани роком или извршењем одређеног посла или наступањем одређеног догађаја, за време трајања тих потреба (став 1.), односно да послодавац може закључити један или више уговора о раду из става 1. овог члана на основу којих се радни однос са истим запосленим заснива за период који са прекидима или без прекида не може бити дужи од 24 месеца (став 2.), да се прекид краћи од 30 дана не сматра прекидом из става 2. (став 3.) прописано је да се уговор о раду може закључити за заснивање радног односа чије је трајање унапред одређено објективним разлозима који су оправдани роком или извршењем одређеног посла или наступањем одређеног догађаја, за време трајања тих потреба, да изузетно од става 2. уговор о раду на одређено време може да се закључи ако је то потребно због замене привремено одсутног запосленог, до његовог повратка (став 4. тачка 1) и да ако је уговор о раду на одређено време закључен супротно одредбама тог закона или ако запослени остане да ради код послодавца најмање 5 радних дана по истеку времена за које је уговор закључен, сматра се да је радни однос заснован на неодређено време (став 6.).

Одредбом члана 175. тачка 1. истог Закона прописано је да радни однос престаје истеком рока на који је заснован.

Према правилима из цитираног члана 37. Закона о раду (“Службени гласник РС” бр.24/05...32/13) и новелираним одредбама истог члана Закона о раду (“Службени гласник РС” бр.75/14), до преображаја радног односа на одређено време у радни однос на неодређено време може доћи у ситуацији ако запослени непрекидно или с прекидима ради дуже од 12, односно 24 месеца. То овде није случај јер је по истеку претходног уговора о раду на одређено време од 14.01.2015. године са трајањем до 24 месеца због повећаног обима посла (по коме је тужилац код туженог обављао послове „...“), закључен предметни уговор о раду од 12.01.2017. године (са анексом од 16.01.2017. године) за рад по другом основу тј. на пројекту чије је време унапред одређено (по коме је код туженог обављао послове „...“, а додатно и послове „...“), дакле по другом основу, а како је рад на пројекту продужен и по истеку 24 месеца, тужени је са тужиоцем закључио нови уговор о раду са трајањем од 14.01.2019. године до 11.04.2019. године (до три месеца) ради реализације наведеног пројекта (за рад на пословима „...“).

У таквој чињеничној и правној ситуацији, правилан је закључак другостепеног суда да нису испуњени законом прописани услови за преображај радног односа јер

тужилац није наставио да ради код туженог најмање пет дана након истека две године од заснивања радног односа због извршења одређеног посла. Околност да је тужилац након протеча рока од 24 месеца по уговору од 12.01.2017. године (са анеском од 16.01.2017. године) наставио да ради код туженог на пословима „...“ и у периоду од 14.01.2019. године до 11.04.2019. године ради реализације KFW пројекта на односу новог уговора о раду на одређено време од 14.01.2019. године (на радни однос му је престао на основу решења туженог од 10.04.2019. године) не утиче на испуњеност законских услова јер је тужилац даљи рад обављао по другом уговору, а у каснијем периоду ради замене одсутног запосленог, који је сврстан као рад који се може обављати изузетно мимо законског ограничења од 24 месеца, односно трајање таквог радног односа одређено је до повратка одсутног запосленог на рад.

Осим тога, с обзиром на чињеницу да је тужени корисник јавних средстава, то се у односу на њега примењује и Закон о буџетском систему. Наведеним законом, чије су норме обавезујуће и за туженог, као и Законом о изменама и допунама Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, бр.108/13 – који је ступио на снагу 07.12.2013. године) и каснијим изменама и допунама, чланом 27е став 34. прописано је да корисници јавних средстава не могу заснивати радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места до 31.12.2015. године, односно до 31.12.2020. године. Изузетно од става 34. овог члана радни однос са овим лицима може се засновати уз сагласност тела Владе, на предлог надлежног министарства, односно другог надлежног органа уз претходно прибављено мишљење министарства. Чланом 105. истог закона, прописано је да ако су одредбе других закона, односно прописа у супротности са овим законом, примењују се одредбе овог закона.

Наиме, тужилац је код туженог био радно ангажован, између осталог, о по уговорима о раду на одређено време у периоду када тужени, као корисник јавних средстава није био у могућности да заснује радни однос са новим лицима ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места, осим када за то постоји сагласност тела Владе и предлог надлежног министарства, односно другог надлежног органа уз претходно прибављено мишљење министарства, што овде није случај. Одредбе Закона о буџетском систему којима се прописује забрана заснивања радног односа са новим лицем ради попуњавања слободних, односно упражњених радних места су *lex specialis* у односу на одредбе Закона о раду, којима се прописују услови за преображај радног односа са одређеног на неодређено време.

Из изнетих разлога нису основни наводи ревизије о погрешној примени материјалног права и Врховни суд је применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у ставу првом изреке.

Захтев туженог за накнаду трошкова одговора на ревизију је одбијен као неоснован с обзиром да нису били нужни за вођење ове парнице, у смислу члана 154. став 1. ЗПП, због чега је на основу одредбе члана 165. став 1. ЗПП одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Мирјана Андријашевић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић